

Rabobank

Rabo BedrijvenPensioen

Wat u moet weten over beleggen

Beleggen voor het Rabo BedrijvenPensioen

Uw werkgever betaalt pensioenpremies voor het Rabo BedrijvenPensioen. In deze brochure leest u hoe we deze voor u beleggen. Wat de voordelen van beleggen zijn. En de risico's. Ook leest u in deze brochure hoe we met deze risico's omgaan. En wat dat betekent voor uw pensioen.

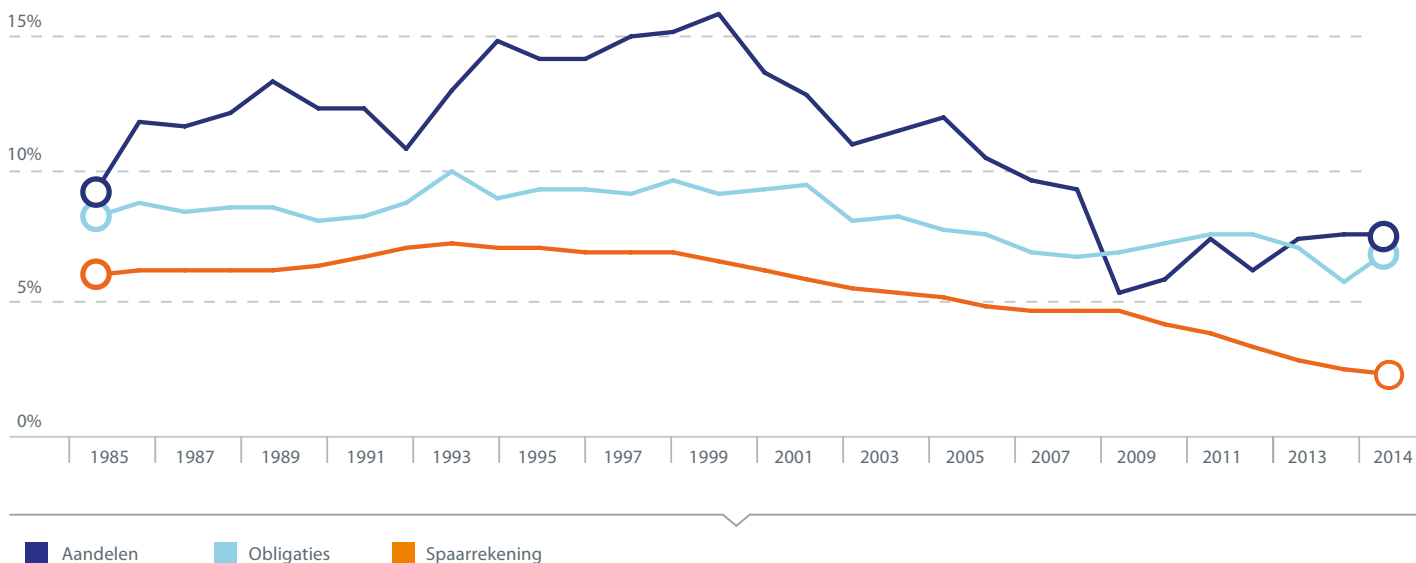
1. Waarom beleggen we de pensioenpremies?

Waarom beleggen we de pensioenpremies? Waarom zetten we de pensioenpremies niet op een spaarrekening, zoals sommige mensen zeggen? Dat doen we om twee redenen.

- De eerste reden is dat op de lange termijn, wereldwijd beleggen in aandelen en obligaties naar verwachting meer geld oplevert dan sparen. Dat komt onder andere doordat je

Grafiek 1

De grafiek hieronder laat zien wat het rendement was van beleggingen in aandelen, in obligaties en van sparen in de afgelopen tientallen jaren telkens gemeten over een periode van 20 jaar.

Bron: Bloomberg

met beleggen kunt profiteren van de economische groei. Dit lange termijn beleggen past bij de lange periode waarin we pensioen opbouwen.

- De tweede reden is dat de rente op een spaarrekening te laag is voor een goed pensioen. Als je de pensioenpremies op een spaarrekening zet, weet je bijna zeker dat je later te weinig geld hebt voor een goed pensioen. Om een grotere kans te hebben op een goed pensioen beleggen we de pensioenpremies.

2. Wat zijn uw belangrijkste risico's bij de opbouw van uw pensioen?

We moeten dus beleggen om later een goed pensioen te kunnen hebben. Maar beleggen voor pensioen heeft wel risico's. De belangrijkste vier risico's zijn:

- **Beleggingsrisico.** Dit is het risico dat beleggingen meer of minder waard worden dan we gemiddeld verwachten. Wij geven u inzicht in dit risico. De verwachte beleggingsrendementen en de risico's die daarbij horen, zijn gebaseerd op jarenlange historie en onze toekomstverwachtingen. Deze informatie is een indicatie hoe het in de toekomst kan gaan met de waarde van een aandeel of een obligatie, maar biedt geen garantie dat dit in de toekomst ook gebeurt. Deze werkelijke ontwikkeling van de beleggingen kan mee of tegenvallen. Niemand kan in de toekomst kijken.
- **Inkooprisico.** Het inkooprisico verminderen we verder door in de laatste jaren voor uw pensioen (gebied C in de grafiek) ervoor te zorgen dat uw pensioen minder gevoelig wordt voor een stijging of daling van de rente. Dit doen we door meer te beleggen in vastrentende waarden. Hiermee kunnen we het inkooprisico goed beheersen.
- **Inflatierisico.** Dit is het risico dat de prijzen stijgen. Op het moment dat u met pensioen gaat zullen prijzen mogelijk veel hoger zijn dan nu. Als de waarde van de beleggingen stijgt en de prijzen stijgen even hard, dan heeft u meer geld. Maar doordat het geld door inflatie minder waard wordt, kunt u met datzelfde geld minder kopen dan nu.
- **Langlevenrisico.** Dit is het risico dat mensen steeds ouder worden. Op zich is dat mooi, maar als mensen steeds ouder worden moeten we steeds langer pensioen betalen. Daardoor kun je minder pensioen krijgen voor geld waarmee je het pensioen koopt.

Het inkooprisico, inflatierisico en langlevenrisico zijn er altijd, ook als we uw pensioengeld niet beleggen.

3. Hoe gaan wij met deze risico's om?

De omvang van een aantal risico's kunnen we beïnvloeden. Dat doen we zo.

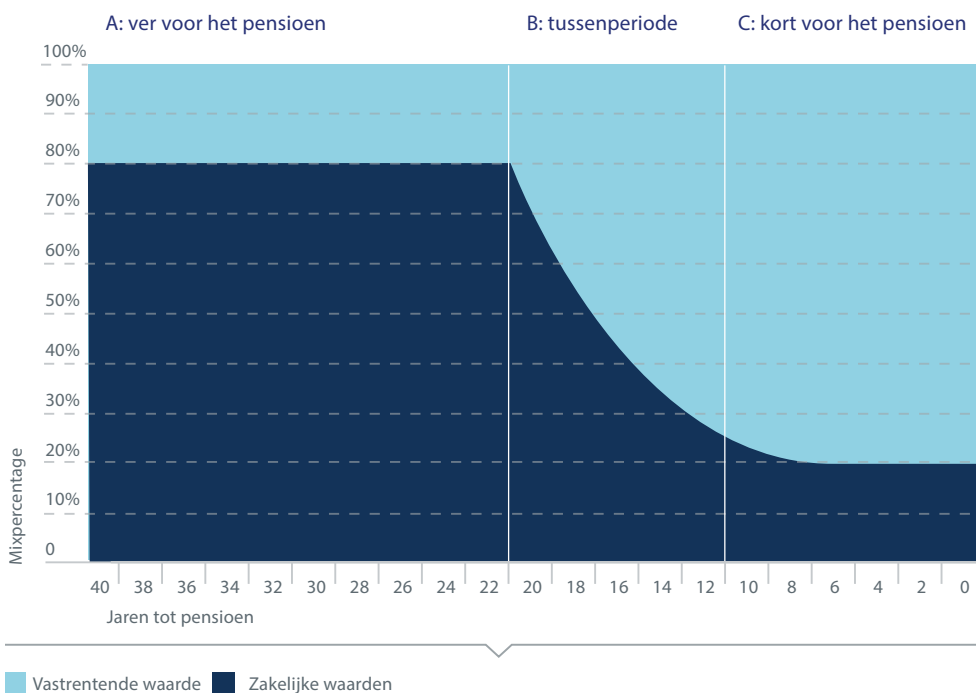
- **Beleggingsrisico.** We hebben uitgelegd dat beleggingsrisico nodig is om de kans op een goed pensioen groter te maken. Wel proberen we geen onnodige risico's te nemen. Dat doen we op twee manieren.

De eerste is beleggen in verschillende beleggingscategorieën, zoals aandelen en obligaties. De gedachte daarachter is dat we verwachten dat de waarde van alle beleg-

gingscategorieën niet tegelijk omhoog of naar beneden gaat. Daarnaast beleggen we wereldwijd. Zo krijgen we zowel spreiding over beleggingscategorieën als regio's. Op deze manier proberen we het risico van beleggen te verminderen.

De tweede manier is het verminderen van het beleggingsrisico naarmate u dichterbij uw pensioen komt. Dit noemen we life cycle beleggen. Zo zorgen we ervoor dat de positieve en negatieve uitslagen in beleggingsresultaten kleiner worden. Want er is minder tijd om negatieve rendementen op te vangen. In de grafiek hieronder kunt u zien hoe wij beleggen.

Grafiek 2

Als u nog een lange tijd tot pensioen te gaan heeft (gebied A in de grafiek), beleggen we vooral in aandelen en nemen we relatief het meeste risico. Dit doen we om een zo hoog mogelijk rendement te behalen. Dat kan ook, omdat bij een negatief rendement er nog een lange periode is om hiervan te herstellen. Dichterbij uw pensioen (gebied B in de grafiek) is deze lange periode er niet meer en beleggen we daarom minder in aandelen. We beleggen dan steeds meer in obligaties. De obligaties zorgen ervoor dat zowel het beleggingsrisico- als het inkooprisico kleiner worden en een steeds kleiner effect kunnen hebben op uw verwachte pensioen.

- **Inkooprisico.** Het inkooprisico verminderen we verder door in de laatste jaren voor uw pensioen (gebied C in de grafiek) beleggingen te kopen, die meer waard worden als de rente daalt en minder als de rente stijgt. Hiermee kunnen we het inkooprisico goed beheersen. Uw pensioen wordt minder gevoelig voor een stijging of een daling van de rente. Dit geeft meer stabiliteit in het te verwachten pensioen in de laatste fase voordat u met pensioen gaat.

Wat is de impact van een grote daling van aandelen op mijn pensioen?

Door de manier waarop wij beleggen voor u, heeft u later waarschijnlijk toch een redelijk goed pensioen als aandelen fors dalen.

Voorbeeld:

Stel u bent 25, verdient nu € 30.000 per jaar en hebt een gemiddelde carrière.

Naar verwachting krijgt u dan een pensioen op uw 67e van ongeveer € 16.000 per jaar bij een volledige pensioenopbouw.

Dit bedrag is exclusief de AOW die u van de overheid krijgt. Samen met de AOW die u van de overheid krijgt, is dat ongeveer 55% van het gemiddelde salaris tijdens uw carrière.

Als op uw 45e, dus na 20 jaar, de aandelenkoersen met 50% dalen, houdt u naar verwachting € 14.000 pensioen over. Dat is samen met de AOW die u van de overheid krijgt ongeveer 50% van het gemiddelde salaris tijdens uw carrière. Dalen de koersen niet na 20 jaar, maar na 40 jaar (2 jaar voor uw pensioen), dan houdt u € 14.500 pensioen over, doordat u nog maar weinig in aandelen belegt. Dit is samen met de AOW die u van de overheid krijgt ook ongeveer 52% van het gemiddelde salaris tijdens uw carrière.

In bovenstaande voorbeeld ziet u hoe de manier van beleggen die hiervoor is uitgelegd ervoor zorgt dat het effect van een grote daling van het beleggingsrendement op uw uiteindelijke pensioen wordt beperkt.

- **Inflatierisico.** Het risico dat de prijzen stijgen waardoor u minder kunt kopen voor het pensioen dat u met uw beleggingen kunt aankopen, is moeilijk kleiner te maken. We doen dat deels door speciale beleggingen te kopen die juist meer waard worden als de inflatie stijgt. Maar deze producten zijn schaars en relatief duur. Daarom beleggen we in beleggingscategorieën waarvan we op lange termijn verwachten dat ze meebewegen met de inflatieontwikkeling, zoals aandelen en grondstoffen. Op deze manier proberen we het inflatierisico te verminderen.

Wij proberen dus met ons beleggingsbeleid een aantal risico's voor u kleiner te maken. Zodat de kans op een goed pensioen toeneemt. Maar we moeten ook eerlijk zijn: Financiële markten kunnen grillig zijn en echte zekerheid kunnen we u hierover niet geven.

4. Welke risico's blijven altijd bestaan?

Er is een aantal risico's dat altijd blijft bestaan die de hoogte van uw pensioen beïnvloedt. Waar we niet veel aan kunnen doen.

- Het kan gebeuren dat alle beleggingen, aandelen en obligaties, tegelijk sterk in waarde dalen. Dat gebeurde bijvoorbeeld aan het begin van deze eeuw na de internetbubble en in 2008 in de kredietcrisis. Dit zorgt voor grote veranderingen in de waarde van uw pensioenbeleggingen. De wijze waarop we beleggen beperkt dit, maar kan niet voorkomen dat resultaten van beleggingen erg kunnen veranderen.
- We geven u inzicht in de beleggingsrisico's van uw pensioen. Dit is een indicatie voor hoe het in de toekomst gaat met de waarde van een aandeel of een obligatie maar bieden geen garantie dat deze ook in de toekomst worden gerealiseerd. Niemand kan in de toekomst kijken. Resultaten in het verleden bieden geen garantie voor de toekomst.
- Het kan gebeuren dat de inflatie erg hoog wordt. Als dit gebeurt, kunnen we daar niet veel tegen doen. De Europese Centrale Bank (ECB) heeft als doel dit niet te laten gebeuren. De ECB doet dit onder andere om de pensioenen te beschermen.
- Het kan gebeuren dat de rente heel lang heel laag blijft. Dat kan gebeuren als het heel lang slecht gaat met de economie. Als dit gebeurt, kunnen we daar niet veel tegen doen.
- Ten slotte het langlevensrisico, het risico dat mensen steeds ouder worden. Hier kunnen we niets tegen doen. Het enige dat helpt, is dat mensen dan langer doorwerken.

5. Voor wie zijn de risico's?

De risico's die hierboven staan, zijn uiteindelijk voor de deelnemers aan het Rabo BedrijvenPensioen. Niet voor uw werkgever, niet voor ons, maar voor u. Dat is het kenmerk van het type pensioenregeling dat uw werkgever voor u heeft geregeld, een premie overeenkomst. Wel proberen wij zo goed mogelijk met deze risico's om te gaan, zoals we hierboven schreven.

6. Pensioen: geen zekerheid, geen garanties

Nog niet zo lang geleden dachten we dat ons pensioen geen risico's kent. Dat wanneer u met pensioen zou gaan, u dan een garantie zou hebben op een goed pensioen. Dat blijkt niet zo te zijn. Dat hoort en ziet u waarschijnlijk ook in het nieuws. Niets is zeker in het leven, ook je pensioen niet. Het is dus belangrijk dat u regelmatig controleert hoe uw pensioen er voor staat, zodat u de werkelijke hoogte van uw pensioen in beeld houdt. Wij helpen u daarbij met de meest actuele pensioeninformatie op <https://mijn.rabobedrijvenpensioen.nl>. Wij adviseren u ieder jaar naar uw actuele situatie te kijken.

7. De wereld verandert steeds

De wereld verandert steeds. En vooraf weten we nooit hoe de wereld verandert. Wie kon bijvoorbeeld de kredietcrisis voorspellen? Niemand. Terwijl de kredietcrisis ook een grote impact heeft op de wereld van pensioenen.

Wij proberen uw pensioen zo goed mogelijk te regelen met wat we weten van de wereld van nu. Als de wereld in de toekomst verandert, zullen wij uw pensioen misschien ook anders moeten regelen. En dan zullen we misschien ook anders moeten beleggen. Als dat nodig is, zullen we dat doen. En dan zullen we u daarover informeren.

Actueel: Lage rente

De laatste jaren is de rente flink gedaald. Voor pensioenen is dat vervelend, want bij een lage rente kun je op het moment dat je met pensioen gaat een lager pensioen kopen dan bij een hoge rente. Dit is de reden dat het Rabo BedrijvenPensioen in de laatste jaren voordat u met pensioen gaat het inkooprisico verlaagt.

In de komende jaren kunnen er twee dingen gebeuren.

1. De rente daalt verder. Doordat wij het inkooprisico hebben beperkt, stijgt de waarde van uw beleggingen. Hierdoor kunt u ongeveer hetzelfde pensioen kopen als zonder rentedaling.
2. De rente stijgt. Omdat wij in de laatste jaren voor uw pensioen vooral beleggen in beleggingen die het inkooprisico beperken, daalt de waarde van uw beleggingen. Dat is niet erg. Want omdat u bij een hogere rente meer pensioen kunt kopen, kunt u met deze lagere waarde van uw beleggingen toch een hetzelfde pensioen kopen. U denkt misschien: de rente is zo laag, lager kan niet. Misschien is dat zo maar de gevolgen voor uw pensioen zijn in het geval dat de rente toch verder daalt zo groot, dat het niet verstandig is om dit risico te lopen zo vlak voor uw pensioen.

Kortom, omdat wij u in ons beleggingsbeleid vlak voor uw pensioen willen beschermen tegen bewegingen in de rente, heeft u ook in de toekomst geen last van een lagere rente. Maar dat betekent ook dat u niet kunt profiteren van een hogere rente als u vlak voor uw pensioen bent aangekomen.

Zekerheid is belangrijk!